

Med anledning av socialförsäkringsbalkens införande den 1 januari 2011 har redaktionella ändringar i form av nya laghänvisningar beslutats i detta rättsliga ställningstagande (dnr 034638-2010).

Ersättning i samband med utredning beslutad av Försäkringskassan

Försäkringskassans ställningstagande

Försäkringskassan kan betala ersättning enligt 27 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken (SFB), när någon som har partiell sjukpenning, sjukersättning eller aktivitetsersättning, behöver avstå från förvärvsarbete eller från att vara arbetssökande, till följd av sådan utredning som avses i 110 kap. 14 § SFB. Försäkringskassan kan även betala ersättning enligt 27 kap. 6 och 7 §§ SFB, när intygsskrivande läkare initierar en utredning i syfte att förkorta sjukdomstid, helt eller delvis förebygga eller häva nedsättningen av arbetsförmågan och även Försäkringskassan bedömer att utredningen behövs.

Villkoret att behandlingen eller rehabiliteringen ska ha ordinerats av läkare kan även uppfyllas genom att den försäkringsmedicinske rådgivaren bedömer att en sådan utredning behöver göras.

Villkoret att behandlingen eller rehabiliteringen ingår i en av Försäkringskassan godkänd plan kan även uppfyllas genom att Försäkringskassan dokumenterar planeringen av deltagandet i utredningen och hur utredningens resultat ska följas upp.

Bakgrund och överväganden

Den som har hel sjukpenning, sjukersättning eller aktivitetsersättning får under deltagande i en sådan utredningsåtgärd som avses i 110 kap. 14 § SFB behålla den ersättning som redan betalas ut.

Det har däremot framkommit osäkerhet vad gäller förutsättningarna att betala ut ersättning till en försäkrad som har partiell sjukpenning, sjukersättning eller aktivitetsersättning och som på grund av en utredningsåtgärd behöver avstå från förvärvsarbete eller från att stå till arbetsmarknadens förfogande. Inom Försäkringskassan är tillämpningen inte likformig. Ersättning har ibland betalats ut enligt reglerna för sjukpenning, ibland enligt reglerna för förebyggande sjukpenning och ibland enligt reglerna för rehabiliteringspenning. För en del har uppkomna kostnader belastat kontot för kringkostnader vid köp av tjänst och i vissa fall har ersättning inte betalats ut alls. Det är lagstiftarens ambition att deltidssjukskrivning ska användas i ökad omfattning och frågeställningen blir därför vanligare.

Eftersom den försäkrade endast har delvis nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom under utredningstiden kan hel sjukpenning enligt 27 kap. 45 § SFB inte betalas ut. Rehabiliteringspenning enligt 31 kap. SFB kan inte heller betalas ut eftersom sådan ersättning endast används under tid då den försäkrade deltar i en arbetslivsinriktad rehabiliteringsåtgärd. Rehabiliteringspenning ska inte användas för deltagande i utredningsåtgärder.

I 27 kap. 6 och 7 §§ SFB finns utrymme för att betala ut sjukpenning för medicinska behandlings- och rehabiliteringsinsatser. Då kan man anse att arbetsförmågan är nedsatt i den mån den försäkrade på grund av behandlingen eller rehabiliteringen är förhindrad att förvärvsarbeta. Bestämmelsen i 27 kap. 6 och 7 §§ SFB avser medicinsk behandling eller medicinsk rehabilitering för att förebygga sjukdom, förkorta sjukdomstid eller helt eller delvis förebygga eller häva nedsättning av arbetsförmågan.

Sådana utredningar som avses i 110 kap. 14 § SFB har till syfte att ge Försäkringskassan information om den försäkrades medicinska tillstånd, arbetsförmåga och behov av och möjligheter till rehabilitering. Försäkringskassan ska därefter samordna de insatser som avser att förkorta sjukdomstid eller helt eller delvis förebygga eller häva nedsättningen av arbetsförmågan. Deltagande i sådana utredningar bör därför kunna anses som ett led i en sådan medicinsk behandlings- eller rehabiliteringsinsats som avses i 27 kap. 6 och 7 §§ SFB.

Försäkringskassan bör alltså kunna betala ersättning enligt 27 kap. 6 och 7 §§ SFB under tiden för utredningen, när någon som har partiell sjukpenning, sjukersättning eller aktivitetsersättning, behöver avstå från förvärvsarbete eller från att vara arbetssökande, till följd av sådan utredning som avses i 110 kap. 14 § SFB. Detta bör även omfatta alla försäkrade som behöver en utredning oavsett om den är initierad av Försäkringskassan eller om det är en utredning som en intygsskrivande läkare bedömer att han eller hon måste genomgå. Det är dock alltid Försäkringskassan som bedömer om det finns ett sådant behov av utredningen att den försäkrade har rätt till ersättning enligt 27 kap. 6 och 7 §§ SFB.

Villkoret att behandlingen eller rehabiliteringen har ordinerats av läkare bör anses uppfyllt genom att ett yttrande hämtas in från en försäkringsmedicinsk rådgivare inför bedömningen av om det medicinska underlaget behöver kompletteras för att ta ställning till rätten till sjukpenning, sjukersättning eller aktivitetsersättning.

Villkoret att behandlingen eller rehabiliteringen ingår i en av Försäkringskassan godkänd plan bör anses uppfyllt genom att Försäkringskassan dokumenterar planeringen av deltagandet i utredningen och hur utredningens resultat kommer att följas upp.

Aktuella bestämmelser, rättspraxis m.m.

27 kap. 6 och 7 §§ SFB

110 kap. 14 § SFB

Eva Nordqvist

Marie Jalkebo